

ISSN 2786-4774 (Print)
ISSN 2786-4782 (Online)
<https://doi.org/10.53317/2786-4774>

Політичні дослідження

2 (12)
2026

Political Studies

Політичні дослідження. 2026. № 2 (12)

<https://doi.org/10.53317/2786-4774-2026-2-7>
УДК 327+351.74/86(73)

Павло Гай-Нижник,

доктор історичних наук,
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень
ім. І. Ф. Кураса НАН України

ORCID: 0000-0002-8912-8398

hai-nyzhnyk@ukr.net

Зовнішньополітична доктрина президента Д. Трампа і стратегія національної безпеки США: трансформації на тлі становлення нового світового порядку

У статті аналізуються редакції Стратегії національної безпеки (2017 і 2025 років), вироблені адміністрацією президента США Д. Трампа. Зокрема у Стратегії національної безпеки 2017 року геополітичні пріоритети Сполучених Штатів визначалися за умов поширення ісламського тероризму, посилення ролі у глобальному світі РФ і КНР, змін у регіональному балансі сил, посилення транснаціональних та імміграційних процесів тощо й вперше визначалося про те, що світ вступив в «епоху стратегічної конкуренції». Як панівний підхід США до «збереження миру» була акцентована «проєкція сили», зокрема за рахунок розширення присутності у глобальному кіберпросторі.

У листопаді 2025 р. 47-й президент США Д. Трамп підписав нову Стратегію національної безпеки, що стала рідкісним офіційним поясненням зовнішньополітичного світогляду з боку адміністрації Д. Трампа й тісно переплітається з його особистим баченням світового порядку та місця і ролі Америки в системі міжнародної безпеки. Її аналіз вказує на грандіозну трансформацію геостратегічних наративів Білого дому, що вплинула на глобальну геополітику і змінила баланс цивілізаційних впливів на світовій арені.

Проаналізовано доктринальні засади зовнішньої політики США періоду другого президентства Дональда Трампа та їх вплив на систему міжнародних відносин. Окрема увага приділена розгляду проєкції США — Європейський Союз в контексті Стратегії національної безпеки Сполучених Штатів з огляду на перманентну кризу трансатлантичної єдності Заходу

Цитування: Гай-Нижник П. Зовнішньополітична доктрина президента Д. Трампа і стратегія національної безпеки США: трансформації на тлі становлення нового світового порядку. *Політичні дослідження*. № 2 (12). 2026. С. 122—143. <https://doi.org/10.53317/2786-4774-2026-2-7>
Стаття опублікована на умовах ліцензії із зазначенням авторства CC BY 4.0 DEED (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.en>)

загалом і НАТО зокрема. Висвітлено комплексне бачення та аналіз новітньої стратегічної спрямованості США на міжнародній арені, що однак не означає абсолютну відповідність її майбутнім діям Вашингтона за умов *Realpolitik*.

Запропоновано авторське бачення двох напрямів формування новітньої глобальної моделі прийдешнього світового порядку: світу імпероцентричного / імперополярного або ж дігнуцентричного / дігнусполярного світу (*imperacentric world vs dignuscentric world*). Зазначено, що новий світовий порядок може запанувати не лише як результат руйнівної війни чи тріумфу тотального хаосу, а й як наслідок постконфліктного компромісу чи погодження позицій і поступок у приборканні керованого хаосу з метою недопущення світової руйни.

Ключові слова: національна безпека, міжнародна політика, геополітика, геостратегія, Трамп.

Постановка проблеми. У політичній науці існує низка метафор, що характеризують певні властивості сучасного світу. Чи не найпоширенішою метафорою, наприклад, є уявлення міжнародної кризи як «порохової діжки». Прихована енергія кризогенності криється в науці та інноваціях: їх вплив може змінити як характер війни, так і зразки стратегічного мислення. Так виникає взаємозв'язок політики, стратегії і бачення майбутнього, що намічає орієнтири для суспільства і держави: сенси і цінності і стратегічний прогноз формують образ бажаного майбутнього, звідки випливають національні інтереси, які, відповідно, взаємозформують національну стратегію і визначають національну політику.

У сучасному кризогенному світі Америці протистоїть новий клас складних стрімких викликів, які випереджають здатність системи управління відповісти на них і «виграти майбутнє». Надскладна структура цих викликів, обтяжена швидкістю змін, є переплетеною, взаємозалежною мережею складних подій і реакцій на них ключових гравців. Отже, така мережа зачіпає соціальні, економічні та політичні системи світу, що глобалізується й одночасно регіоналізується.

Усвідомлюють докорінні глобальні зміни, що позначаються на глибинних основах не лише зовнішньої, а й внутрішньої безпеки кожної країни, й США, які стали на шлях перезавантаження принципів тактики і стратегії своєї міжнародної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що політологічну оцінку новітньої Стратегії національної безпеки за президентства в США Д. Трампа в контексті становлення нового світопорядку здійснили в публіцистичній формі й узагальнених рисах у провідних світових часописах такі західні колумністи й аналітики, як Д. Ганеш (Ganesh, 2025), П. Маклірі (McLeary, 2025), Д. Майклз, Д. Лухнов і М. Колчестер (Michaels et al., 2025), Д. Рахман (Rachman, 2025), М. Чемпіон (Champion, 2025) та ін.

Водночас комплексного дослідження Стратегії національної безпеки в контексті аналізу і розкриття т. зв. геополітичної доктрини Трампа з огляду на геополітику і геостратегію США зроблено ще не було. Отже, **метою і завданням** цієї праці є встановити, проаналізувати, визначити і узагальнити ключові засади і вектори сучасної геополітики Сполучених Штатів на міжнародній арені в

контексті бачення адміністрацією Білого дому національної безпеки в епоху стратегічної конкуренції та за умов формування нового світового порядку.

Виклад основного матеріалу. Стратегія національної безпеки США — перший з кількох важливих документів з питань оборони та зовнішньої політики, які адміністрація Сполучених Штатів розробляє й оприлюднює. Серед інших — Стратегія національної оборони, основна спрямованість якої загалом є аналогічною з відповідними акцентами та специфічними наголосами і спрямованістю. Стратегія національної безпеки, яку президенти зазвичай публікують один раз за термін повноважень, є офіційною заявою про глобальні пріоритети США.

Слід зауважити, що на північноамериканському «геополітичному полюсі» насправді не відбувалося стагнації поглядів на цивілізаційний поступ і динамічні зміни у світі. Так, наприклад, уперше про те, що світ знову вступив до «епохи стратегічної конкуренції», було заявлено саме за першого президента Д. Трампа у *Стратегії національної безпеки США 2017 року*.

У преамбулі до документа Д. Трамп, зокрема, назвав квінтесенцією своєї зовнішньої політики дії, коли США не ховаються від викликів, з якими стикаються, а будуть протистояти їм чоло в чоло. Він зазначав, що США зіткнулися з надзвичайно небезпечним світом, сповненим багатьох загроз: режими-ізгої розробляють ядерну зброю та ракети; радикальні ісламістські терористичні групи взяли під контроль величезні території Близького Сходу та Африки; конкуруючі держави агресивно підривають американські інтереси по всьому світу; у самих США проникні кордони та невиконані імміграційні закони створили безліч вразливостей; злочинні картелі приносять наркотики та небезпеку в громади; недобросовісна торговельна практика послабила економіку та експортувала робочі місця за кордон; несправедливий розподіл тягаря з союзниками та недостатні інвестиції у власну оборону призвели до небезпеки з боку тих, хто бажає шкоди Америці.

Тож США оголосили, що об'єднують світ проти режиму-ізгоя в Північній Кореї та протистоятимуть небезпеці, яку створює диктатура в Ірані, що відновили дружбу на Близькому Сході і співпрацюють з регіональними лідерами, щоб допомогти вигнати терористів й екстремістів, припинити їхнє фінансування та дискредитувати їхню злочинну ідеологію; що розгромили терористів Ісламської держави на полях битв Сирії та Іраку.

Президент також підкреслив, що захищає суверенітет Америки без вибачень. У самій Стратегії, зокрема, зазначено, що зміни в регіональному балансі сил можуть мати глобальні наслідки та загрожувати інтересам США. Китай та Росія прагнуть проєктувати силу по всьому світу, Північна Корея та Іран також становлять найбільшу загрозу, а регіональний баланс, який зміщується проти Сполучених Штатів, може об'єднатися, щоб загрожувати безпеці США.

У документі вказано, що, будучи феноменом ХХ ст., «конкуренція великих держав повернулася». Панівним підходом США до «збереження

миру» було акцентовано «проекцію сили», зокрема за рахунок розширення присутності у глобальному кіберпросторі. У Стратегії наголошено, що, на відміну від своїх суперників, які «не схильні діяти в бінарній логіці силового протистояння», США віддані «політичному реалізму» у відносинах, де одна зі сторін неминуче перебуває у підпорядкованому становищі (The White House, 2017). Тим самим було оприлюднено логіку, у якій США визначають свою «парадигму реалізму». Насправді політичну реальність вони бачили через призму «гри з нульовою сумою», де чийсь виграш можливий лише за рахунок чийогось програшу (The White House, 2017).

У документі акцентовано увагу, що зусилля Пекіна щодо будівництва та мілітаризації форпостів у Південно-Китайському морі визнані загрозою вільній торгівлі і суверенітету інших країн. Китайське домінування ризикує зменшити суверенітет багатьох держав в Індо-Тихоокеанському регіоні. Наголошено також, що прагнення Північної Кореї отримати кібер-, ядерні та ракетні програми становить глобальну загрозу. США підтверджували свою підтримку Тайваню.

У документі вказано, що сильна та вільна Європа має життєво важливе значення для США, яких об'єднує спільна відданість принципам демократії, свободи особистості і верховенства права.

Визначено такі загрози Європі і США:

1. Росія, яка використовує підривні заходи, щоб послабити довіру до зобов'язань Америки перед Європою; РФ прагне підірвати трансатлантичну єдність і послабити європейські інституції та уряди; своїми вторгненнями до Грузії та України Росія продемонструвала готовність порушувати суверенітет держав у регіоні; РФ продовжує залякувати своїх сусідів загрозовою поведінкою, як-от ядерна позиція та передове розгортання наступальних можливостей.

2. Китай, який здобуває стратегічне позиціонування в Європі, розширюючи свою недобросовісну торговельну практику та інвестуючи в ключові галузі промисловості, чутливі технології та інфраструктуру.

3. Насильницький ісламістський екстремізм.

4. Мільйони мігрантів і біженців з Близького Сходу та Африки, що заго-струють нестабільність і напруженість у Європі.

У документі стверджено також, що Сполучені Штати та Європа працюватимуть разом, щоб протидіяти російській підривній діяльності, агресії, та іншим загрозам.

Сполучені Штати підтверджували, що залишаються відданими європейським союзникам і партнерам, і що США залишаються відданими ст. 5 НАТО. США очікували, що їхні європейські союзники збільшать витрати на оборону до 2 % ВВП до 2024 року, причому 20 % цих витрат буде спрямовано на збільшення військового потенціалу. На східному фланзі НАТО США продовжуватимуть посилювати стримування та оборону, а також стимулювати зусилля союзників і партнерів на передовій для поліпшення самозахисту (The White House, 2017).

Сполучені Штати твердо заявляли, що на Близькому Сході не знайдеться жодного притулку чи розсадника для джихадистських терористів. США не допустять у цьому регіоні домінування жодної держави, ворожої до Сполучених Штатів. Головним лиходієм визнано Іран. У контексті проблем з арабсько-палестинського і єврейського питання документ вказував, що Ізраїль не є причиною проблем регіону.

У Південній та Центральній Азії загрозою визнані транснаціональні терористи та бойовики, а перспектива індо-пакистанського військового конфлікту, який може призвести до обміну ядерними ударами, залишалася ключовою проблемою. Головна загроза: Талібан, Аль-Каїда, ІДІЛ та інші мережі терористів.

У Стратегії відзначено, що у Західній півкулі загрозою спільній безпеці є: насильство, торгівля наркотиками і людьми, нелегальна імміграція, а також диктатури та повстанці, корупція і транснаціональні злочинні організації, зокрема банди та картелі. Окремо виділено Венесуелу та Кубу, де «уряди чіпляються за анахронічні ліві авторитарні моделі» (The White House, 2017). Визнано також, що у Західній півкулі конкуренти США (Китай через інвестиції; Росія через свою «невдалу політику часів холодної війни») знайшли операційний простір.

У Стратегії також наголошено, що Канада та Сполучені Штати поділяють унікальне стратегічне та оборонне партнерство.

Африка залишалася для США континентом надій і постійних викликів, полем битви для насильницького екстремізму та джихадистських терористів і тереном загрозливого поширення економічної та військової присутності Китаю.

Стратегія, зазначено в документі, керується принциповим реалізмом, оскільки визнає центральну роль сили в міжнародній політиці (The White House, 2017).

Перегляд пріоритетів національної політики у бік наступального силового підходу підтвердила й *Національна кіберстратегія США 2018 року*, в якій наголошено, що з метою забезпечення переваги у кіберпросторі «США передбачать використання можливостей кіберпростору з усіх напрямів реалізації влади», включно із застосуванням кінетичних озброєнь (The White House, 2018).

Відтоді США застосовує комбіновану концепцію стримування / примусу (*strategies of deterrence and coercion*). Відмінною характеристикою «нової кіберстратегії» стала реалізація принципу «запобіжного захисту» (*defend forward*), що обґрунтована в концепції, представленій у *Звіті комісії з кіберпростору «Солярій»* (U.S. Cyberspace Solarium Commission, 2020). Згідно з цим принципом передбачається здійснення випереджувальних кібератак проти потенційних супротивників.

Ефективне стримування в кіберпросторі може бути запобіжним лише в режимі «постійного залучення» (*persistent contact*), або *persistent engagement* (Fischerkeller & Harknett, 2018). З'єднання підходів «запобіжно-

го захисту» та «постійного залучення» передбачає проведення випереджувальних кібератак у мережах супротивника на постійній основі та, у разі потреби, виведення їх з ладу.

Прихильність до цього підходу була підтверджена й *Тимчасовими вказівками щодо стратегії національної безпеки від 3 березня 2021 р.*, де просувається ідея високотехнологічних перегонів озброєнь і в яких наголошено на ролі технологій, особливо «емерджентних технологій», для формування довгострокової стратегії протистояння Китаю (The White House, 2021a). Крім того, вперше в американському офіційному документі вищого рівня було використано поняття «сіра зона», в якій передбачалося розгортання основного протистояння США насамперед з Китаєм та Росією (такою «сірою зоною» глобальної проксі-війни США з РФ і стала після 2022 року Україна). У документі також підтверджено наміри щодо розширення фактора стримування за рахунок можливостей кіберзброї у «гібридній війні». У «Білій книзі» з протидії нетрадиційним (*unconventional*) війнам, до речі, гібридна війна розуміється як поєднання традиційних та іррегулярних методів боротьби.

Важливим у визначенні нового світового порядку є *Прикінцевий звіт комісії Конгресу про стратегічну позицію США*. Насамперед у ньому йшлося про імовірну Третю світову війну (її початковий період визначається 2027—2035 рр.). Вказувалося, що Росія та Китай прагнуть порушити та замінити наявний міжнародний порядок, що загрожує світовій стабільності та американським інтересам. Тобто це десятиліття розглядається як вирішальне. Важливим акцентом є сприйняття нової реальності ядерної війни, до того ж уперше одночасно з двома ядерними наддержавами — Китаєм і Росією. У документі також наголошено, що вдертя Росії в Україну — глобальний поворотний момент, здатний змінити світовий порядок (Institute for Defense Analyses, 2023).

У листопаді 2025 р. 47-й президент США Д. Трамп підписав нову *Стратегію національної безпеки Сполучених Штатів Америки*. Цей документ на 33-х сторінках є рідкісним офіційним поясненням зовнішньополітичного світогляду з боку адміністрації Д. Трампа й тісно переплітається з його особистим баченням світового порядку та місця і ролі Америки в системі міжнародної безпеки.

Нова Стратегія національної безпеки свідчить, що США мають зробити складний вибір у глобальній сфері. «Після закінчення холодної війни американські еліти, які займаються зовнішньою політикою, переконали себе, що постійне панування США над усім світом відповідає найкращим інтересам нашої країни. Проте справи інших країн нас цікавлять лише у тому випадку, якщо їхня діяльність безпосередньо загрожує нашим інтересам», — йдеться у документі (The White House, 2025). Наголошується, що Стратегія «не ґрунтується на традиційній політичній ідеології» і «мотивована насамперед тим, що вигідно Америці» — або, двома словами, *America First*. Тож Білий дім прагне уникнути попередніх масштабних амбіцій американської

гегемонії і перейти до вужчого розуміння національного інтересу, укоріненого у внутрішньому оновленні (The White House, 2025).

Передусім впадає у вічі, що у Стратегії приділено надзвичайно велику увагу Західній півкулі, яка в основному розглядається як засіб захисту території США. У документі йдеться про те, що «безпека кордонів є основним елементом національної безпеки», і містяться завуальовані посилання на спроби Китаю закріпитися на задньому дворі Америки. «Сполучені Штати повинні зберігати панівне становище в Західній півкулі як умова нашої безпеки та процвітання — умова, яка дозволяє нам впевнено заявляти про себе там, де і коли це необхідно в регіоні... Умови наших спілок і умови, на яких ми надаємо будь-яку допомогу, повинні залежати від ослаблення ворожого зовнішнього впливу — від контролю над портами певних стратегічних активів», — ідеться у документі (The White House, 2025).

У Стратегії такі плани описуються як частина «доповнення Трампа» до доктрини Монро. Нагадаю, що тоді першими стратегічними установками американської республіки стали такі принципи: прагнення відокремити свою долю від Європи; протиставлення себе європейським державам, виходячи з моральних категорій; усвідомлення та підкреслення як крихкості самого експерименту з виникненням США, так і почуття обраності. Залежно від ситуації, ці тези могли слугувати як ізоляціоністській, так і інтервенціоністській політиці (Гай-Нижник, 2025б).

Утім, увага Стратегії не обмежується Латинською Америкою, а розширяється до Карибського басейну та інших сусідів США. Тож цілком очевидним і доконаним є те, що нарощування військової присутності США у Західній півкулі не є тимчасовим явищем. Стратегія свідчить, що США повинні зміцнювати свої відносини з урядами країн Латинської Америки, зокрема співпрацювати з ними щодо стратегічних ресурсів (очевидно, маються на увазі рідкісноземельні мінерали). У ній також йдеться, що США тісніше співпрацюватимуть з приватним сектором з метою сприяння «стратегічним придбанням та інвестиційним можливостям для американських компаній у регіоні» (The White House, 2025).

Документ прямо закликає до «адекватнішої присутності берегової охорони та військово-морських сил для контролю морських шляхів, припинення незаконної та іншої небажаної міграції, скорочення торгівлі людьми та наркотиками, а також контролю ключових транзитних маршрутів у кризових ситуаціях» (The White House, 2025). Також США хочуть, серед іншого, завершити «епоху масової міграції», наново вибудувати торговельні відносини, зокрема через мита, та менше платити за безпеку інших країн. Однак неясно, як такі обіцянки узгоджуються з наполегливим прагненням Д. Трампа запровадити мита для торгових партнерів Америки.

Натомість Африці у Стратегії приділено відносно мало уваги. Водночас тиск Д. Трампа на Південну Африку та Нігерію свідчить, що імпульс до покарання та примусу нікуди не зник.

Документ прямо вказує, що США більше не хочуть бути світовим жандармом. Документ відкидає ідею «постійного американського домінування над усім світом», а союзники не повинні «перекладати витрати на свою оборону на американський народ» (The White House, 2025). Тому США будуть втручатися у конфлікти лише тоді, коли це зачіпає їх безпосередньо: «Мета зовнішньої політики — захист ключових національних інтересів» (The White House, 2025).

Це — розбіжність із політикою попередніх адміністрацій, які, як правило, приділяли пріоритетну увагу іншим регіонам і темам, на кшталт протистояння великим державам, таким як Росія та Китай, або боротьбі з тероризмом. Проте це не означає, що США тепер вийдуть з усіх конфліктів. «Для країни з такими численними та різноманітними інтересами, як наші, це неможливо», — ідеться у документі (The White House, 2025). Але має збільшитися поріг для американського втручання.

Війни, подібні до тих, що велися в Іраку чи Афганістані, не повинні повторитися: США не хочуть нав'язувати іншим країнам «демократичні чи інші суспільні зміни, які різко відрізняються від їхніх традицій та історії» (The White House, 2025). Цей концепт, власне, не є новотвором. Яскравим прикладом такої політики став вивід американських військ з Афганістану ще за президенства Д. Байдена. З цього приводу 31 серпня 2021 р. президент Д. Байден у своєму зверненні до нації заявив, що рішення про Афганістан — воно про закінчення ери великих військових операцій, спрямованих на перевлаштування інших країн. Він підкреслив, що Америці необхідно зосередитися на нових викликах, пов'язаних насамперед з Росією та Китаєм, а також з кіберзагрозами і проблемою розповсюдження ядерної зброї (The White House, 2021b). Проте ще наприкінці 2010-х років було очевидним, що настає кінець епохи спроб США перелаштувати інші держави на свій лад та нав'язати певним народам і країнам власне бачення культурно-суспільного світогляду й громадсько-політичного ладу за допомоги «твердої» сили зброї.

Слід, певно, згадати й про воєнного міністра США П. Гегсета, який, виступаючи на оборонному форумі імені Р. Рейгана, заявив, що «епоха американського утопічного ідеалізму закінчилася», позначив новий військовий акцент США на Західній півкулі, зажадав від європейських союзників по НАТО подбати про себе самостійно та зайняв більш примирливу позицію щодо збройних сил Китаю.

П. Гегсет дав також попередній огляд майбутньої Стратегії Пентагону, яка вочевидь просякнута духом і риторикою Стратегії нацбезпеки в стилі «Геть ідеалістичний утопізм, — як висловився американський міністр війни. — Хай живе жорсткий реалізм» (McLeary, 2025). Промова міністра продемонструвала, що Білий дім рухається у бік політики, яка визнає зони впливу, очолювані великими державами: Китаєм у Тихоокеанському регіоні, США — у Західній півкулі та Європою загалом, хоча Росію він згадав лише побіжно. Узагальнено Стратегія Пентагону полягає в тому (зі слів П. Гегсета),

що США не повинні «відволікатися на будівництво демократії, інтервенціонізм, невизначені війни, зміну режимів, зміну клімату, моралізацію та безцільне будівництво націй», а ставить «на перше місце практичні, конкретні інтереси нашої країни», з дотриманням політики «поваги до історичного нарощування військової могутності [Китаю]» в руслі «справедливої торгівлі та поважних відносин з Китаєм» (McLeary, 2025).

У цьому контексті Стратегія нацбезпеки приділяє багато уваги саме Китаю, хоча й часто не згадує Пекін безпосередньо. Ба більше, формулювання Стратегії щодо КНР є лише відносно жорсткими й переважно обережними. До того ж адміністрація обіцяє «відновити баланс в економічних відносинах Америки з Китаєм, приділяючи пріоритетну увагу взаємності та справедливості, щоб відновити економічну незалежність Америки» (The White House, 2025). Водночас наголошено, що «торгівля з Китаєм має бути збалансованою та зосередженою на нечутливих факторах», і навіть сформульовано заклик «підтримувати справді взаємовигідні економічні відносини з Пекіном» (The White House, 2025).

Заразом документ ставить Індो-Тихоокеанський регіон на вершину зовнішньополітичного порядку денного США за межами Західної півкулі, яка залишається ядром стратегії Д. Трампа. Цей фокус означає наступність курсу: азійський «поворот» Б. Обама, концепція «вільного та відкритого Індо-Тихоокеанського регіону» першого терміну Д. Трампа, Індо-Тихоокеанська стратегія Д. Байдена. Зростання могутності Китаю та економічна динаміка регіону роблять такий пріоритет неминучим.

Не менш важливим є підтвердження давнього принципу: США протистоятимуть домінуванню в Азії будь-якої держави. Для країн, які стурбовані амбіціями Китаю, це критично важливий сигнал. Адже, якщо США не готові захищати територіальну цілісність держав, малі країни Азії опиняться вічна-віч з Китаєм. Тиск Вашингтона на Україну з вимогою «мирних» поступок Росії викликає небезпідставні побоювання в регіоні щодо реакції США у разі китайської експансії.

Текст Стратегії також заохочує замислитися над цим, позаяк у ньому немає навіть згадки про Північну Корею. Нагадаю, що у попередній безпечовій стратегії Д. Трампа, опублікованій 2017 року, КНДР згадана 16 разів як загроза «нашій батьківщині» та держава-ізгой, що може «застосувати ядерну зброю проти Сполучених Штатів» (The White House, 2017). Натомість у новій дорожній карті глобальної безпеки Д. Трампа зникла й згадка про денуклеаризацію Північної Кореї як мету національної безпеки США. Ціль покінчити з ядерною загрозою з боку Північної Кореї була постійною у Стратегії національної безпеки кожного президента США з моменту появи програми Пхеньяна 2003 року, але у документі від 2025-го вона відсутня.

«Сполучені Штати будуть готові допомогти — можливо через сприятливіші комерційні умови, обмін технологіями та оборонні закупівлі — тим країнам, які добровільно беруть на себе велику відповідальність за безпеку у

своїх регіонах», — обіцяє американська Стратегія (The White House, 2025). Та чи не означає це, що насправді азійським державам в сенсі національної безпеки варто покладатися і розраховувати на себе або ж на кросрегіональних лідерів чи локальних союзників? На відміну від України — час підготуватися до можливих прийдешніх потрясінь у них ще є, і його більше ніж у Європі.

Підозри у щирості США викликають їхні дії щодо своїх союзників у Південно-Східній Азії, зокрема чи не ультимативні вимоги до Японії та Південної Кореї збільшити інвестиції, які супроводжувалися по суті здирицькими умовами, та подібний тиск й на інших — наприклад, щодо Малайзії та Камбоджі. До того ж реакція Білого дому на загострення між КНР і Японією, зокрема неадекватна відповідь прем'єр-міністру Японії С. Такаїті, що пов'язала безпеку Японії з долею Тайваню та заступництвом Америки, лише посилила тривогу: Д. Трамп вимагає від союзників більшого, але сам дає все менше гарантій. А такі страхи спонукають висувати на порядок денний самозахист слабшого від сильного через опцію надбання ядерної зброї.

Водночас США обіцяють обмежене та вибіркоче втручання в Індо-Тихоокеанському регіоні та на Близькому Сході. Очевидно, на таку завуальованість вплинули поточні вибухи напруженості між Китаєм та союзниками США, як-от Японія та Філіппіни. Проте було й тверде означення певних червоних ліній: «Ми також дотримуватимемося нашої давньої декларативної політики щодо Тайваню. Це означає, що США не підтримують жодних односторонніх змін *status quo* у Тайванській протоці» (The White House, 2025). Пасаж з ключового питання Тайваню стверджує відверто: «Стримування конфлікту навколо Тайваню є пріоритетом. Ми також збережемо нашу давню декларативну політику щодо Тайваню» (The White House, 2025). Це і є класичне визначення заповненої протокольної фрази.

Утім, щодо вже застосованих односторонніх дій щодо територіальних зазіхань на протилежному географічному боці Євразії формулювання у Стратегії були вкрай розмитими. У документі йдеться, що «основний інтерес Сполучених Штатів полягає у переговорах про якнайшвидше припинення військових дій в Україні» та в зниженні ризику конфронтації Росії з іншими країнами Європи (The White House, 2025). «Невпевненість у собі найбільш очевидна у відносинах Європи з Росією. Європейські союзники мають значну перевагу над Росією за багатьма показниками, за винятком ядерної зброї, — підкреслюють у Білому домі. — Унаслідок війни Росії в Україні відносини Європи з Росією зараз значно ослаблені, і багато європейців вважають Росію екзистенційною загрозою» (The White House, 2025).

Управління відносинами Європи з Росією вимагатиме значної дипломатичної участі з боку США як для відновлення умов стратегічної стабільності на євразійському континенті, так і для зниження ризику конфлікту між Росією та європейськими державами» (The White House, 2025). Тож у Стратегії зазначається, що «в інтересах Сполучених Штатів провести переговори про якнайшвидше припинення воєнних дій в Україні, щоб стабілізувати євро-

пейську економіку, запобігти ненавмисній ескалації або розширенню війни, відновити стратегічну стабільність з Росією, а також забезпечити відновлення України після воєнних дій, щоб вона могла вижити як життєздатна держава» (The White House, 2025).

Слід окремо зауважити, що загалом Стратегія аж надто поблажлива щодо РФ, й на адресу Москви у ній критики вкрай мало. США хочуть якнайшвидше завершити «війну в Україні» і потім зменшити «ризик конфлікту між Росією та європейськими державами» (The White House, 2025). Про Україну, в принципі, згадується по суті фрагментарно, зафіксовано положення, що вона має «зберегтися як життєздатна держава» після війни (The White House, 2025). Незважаючи на відсутність прямої критики на адресу Москви, у документі йдеться: жоден супротивник не повинен «домінувати у Європі» (The White House, 2025).

Натомість найрізкіші зауваження, деякі з них можна навіть кваліфікувати як агресивні нападки й зухвале втручання у внутрішні справи інших, але союзних США держав, були адресовані Європі, а безпосередньо — Європейському Союзові. «Критику Європи в документі витримано в майже патерналістському тоні — свого роду пораду, засновану на суворій любові», — справедливо підмітили аналітики *The Wall Street Journal* (Michaels et al., 2025). Й справді, тристорінковий розділ, присвячений Європі, починається із заголовка «Сприяння європейській величі» (The White House, 2025).

Зокрема, адміністрація США у дещо завуальованій формі критикує європейські зусилля щодо стримування ультраправих партій, називаючи такі дії політичною цензурою. «Адміністрація Трампа перебуває у суперечності з європейськими чиновниками, які живлять нереалістичні очікування щодо війни [в Україні], перебуваючи при владі в нестабільних урядах меншості, багато з яких зневажають основні принципи демократії, щоб придушити опозицію», — йдеться у стратегії (The White House, 2025). Вашингтон застерігає європейські столиці, що міграція докорінно змінить європейську ідентичність настільки, що це може завдати шкоди союзам США. «У довгостроковій перспективі більш ніж ймовірно, що протягом кількох десятиліть, найпізніше, деякі члени НАТО стануть переважно неєвропейськими», — йдеться у документі (The White House, 2025). «Отже, залишається відкритим питання, чи розглядатимуть вони своє місце у світі чи свій союз зі Сполученими Штатами так само, як ті, хто підписав статут НАТО», — наголошено у Стратегії (The White House, 2025).

Американські чиновники звикли розглядати проблеми Європи з погляду недостатніх військових витрат та економічного застою. У цьому є частка правди, але реальні проблеми Європи набагато глибші. Континентальна Європа втрачає частку у світовому ВВП — з 25 % 1990 року до 14 % сьогодні — частково через національні та транснаціональні нормативні акти, які підривають творчий потенціал і працьовитість, зауважується у Стратегії (The White House, 2025). Але цей економічний спад затьмарюється реальною та

суворішою перспективою зникнення цивілізації, наголошує документ. До серйозніших проблем, з якими стикається Європа, належать діяльність ЄС та інших транснаціональних органів, що підривають політичну свободу та суверенітет, міграційна політика, яка трансформує континент і створює конфлікти, цензура свободи слова й придушення політичної опозиції, різке зниження народжуваності, а також втрата національної ідентичності та впевненості у собі. Якщо нинішні тенденції збережуться, застерігає адміністрація США, через 20 років чи навіть раніше континент стане невпізнаним.

У зв'язку з цим далеко не очевидно, чи будуть у деяких європейських країнах досить сильними економіка і збройні сили, щоб залишатися надійними союзниками, розмірковують у Вашингтоні, хоча й визнають, що багато з цих країн нині подвоюють зусилля з просування нинішнім шляхом. «Ми хочемо, щоб Європа залишалася європейською, відновила свою цивілізаційну впевненість у собі та відмовилася від невдалої політики задушливого регулювання», — говориться у документі (The White House, 2025).

Припускаємо, що у такий спосіб адміністрація Д. Трампа переймається не стільки суто антропологічним виглядом майбутнього пересічного європейця, скільки опосередкованим (а подекуди й прямим) тиском намагається змусити європейські уряди стати на захист західної християнської ідентичності, консервативних сімейних і моральних цінностей та європейської культури перед загрозою деструктивних нігілістичних суспільних течій, поширенню неосоціалістичного радикалізму й водночас ісламістському фундаменталізму як деструктивним і терористичним загрозам атлантичній стабільності. При цьому присутнє й глобальне небезпідставне занепокоєння обґрунтованою небезпекою морально-культурного знищення і фізичного виродження цілої раси, що творила світові цивілізації, в її колиці й прабатьківщині — білої раси людей європейського генотипу й етноісторичної культури на Європейському субконтиненті: «Наша мета має полягати в тому, щоб допомогти Європі виправити свій нинішній курс», — ідеться у документі (The White House, 2025).

Зауважмо, що першим політичним пріоритетом США у Стратегії нацбезпеки названо саме припинення «масової міграції», адже у документі наголошено підкреслюється: «Ми маємо захистити нашу країну від вторгнення... від неконтрольованої міграції» (The White House, 2025). Експерти вважають, що цей пасаж з'явився у Стратегії завдяки М. Антону, який донедавна був директором політичного планування у Держдепартаменті. Він насамперед відомий своєю статтею 2016 року «Вибори рейсу 93», де стверджувалося, що запобігання перемозі Г. Клінтон — питання національного виживання США, які мають обрати Д. Трампа, щоб зупинити «безперервний імпорт вихідців з третього світу», а терпимість до масової імміграції є ознакою «цивілізації, яка бажає померти» (Rachman, 2025).

Тож коли у доповіді йдеться про те, що Європейському субконтиненту загрожує «цивілізаційне стирання» через імміграцію, яка може зробити

Європу «невпізнанною», наголошується, зокрема, на ймовірності перетворення кількох держав — членів НАТО на країни з переважним «неєвропейським» населенням. Отже, якщо Європа стоїть на порозі «цивілізаційного знищення», регіон може стати надто слабким й нестабільним, щоб бути «надійним союзником» США, що й зачіпає питання національної безпеки Америки вже оглядної перспективи (The White House, 2025). І це є цілковитою, хоч і неприємною правдою для певних країн Європи. Тому у Білому домі пропонують «зрощувати опір поточної траєкторії Європи всередині європейських країн» (The White House, 2025). Ідеться не просто про імміграційні виклики чи загрозу цунамі нелегальної міграції, а про два засадничих розуміння, що (?) таке, власне, «Захід» і що саме є наріжним каменем «західної цивілізації»:

- європеїдна («біла») раса, християнство, звичаї (традиціоналізм), сімейні цінності і націонал-консерватизм (?);
- космополітизм (плавильний казан рас і етносів), синкретичний мешап, мультикультуралізм, квірізація (ЛГБТ+) і неолібералізм (?).

Одночасно обидві категорії не виключають ні демократизму, ні свободи слова та особистості, ні прав людини та соціальної справедливості тощо, але й не означають сваволі чи ворожої пропаганди / діяльності, які підривають європейську національну безпеку (як колективну, так і кожної держави). У цьому контексті можна погодитися з політологом Г. Рахманом, який зазначив, що документ намагається зробити щось вельми амбітне — перевизначити поняття національної безпеки у цивілізаційних категоріях, адже у визначенні цивілізації з боку адміністрації США, очевидно, проглядається сильний расовий елемент — хай і не сформульований прямо (Rachman, 2025).

У документі, крім того, йдеться не лише про провальну міграційну політику, а й про зниження народжуваності, втрату національної ідентичності країн ЄС та придушення свободи думок і політичної опозиції. Нова американська доктрина вітає зростання впливу «патріотичних європейських партій», розташованих на крайньому правому фланзі політичного спектра, які можуть «культивувати опір нинішньому курсу Європи» (The White House, 2025). Дарма, що ця «опозиція» годується з гаманця Кремля і послуговується путінською пропагандою, але у Стратегії міститься неприхована погроза, що відтепер Білий дім боротиметься з ЄС силами політичних проксі Москви всередині самої Європи («культивуванні опору нинішньому шляху Європи всередині європейських країн») (The White House, 2025).

Фактично у Стратегії національної безпеки США відкрито заявлено, що у Вашингтоні Європу як геополітичний суб'єкт більше не розглядають й вважають її неоколоніальним домініоном США. Тож не дивно, що зміст і тональність Стратегії викликали шок й обурення в ліберальних інтелектуальних і політичних колах Європи. Як у ЄС, так і в Парижі чи Лондоні реакції були негативними, але відносно стриманими, певно, аби ще більше не посилити трансатлантичний розрив, що й без того зростає (Le Monde, 2025; TV5monde, 2025).

Натомість, наприклад, офіційний Рим не висловив публічно застережень, що означає мовчазну згоду (надто у питанні транснаціональної імміграції чи обсягу повноважень наддержавних структур Брюсселя) з позицією Д. Трампа прем'єр-міністра Д. Мелоні з огляду на її світоглядні переконання, програмові засади партії «Брати Італії» та ідеологічну концепцію Альянсу європейських консерваторів і реформістів, які вона очолює. Водночас це говорить також і про відсутність єдності з цього питання чи спільного бачення шляхів розв'язання проблеми, зокрема міграції і суверенітету в рамках ЄС, серед проводу європейських держав.

Утім, як корелюється переймання з боку Білого дому європейськістю Європи, відродженням міці європейських держав з намаганням США її економічного і політичного подріблення, технологічної капітуляції, розколу НАТО, змушення до визнання поразки України у війні з загарбницькою Росією, потурання прокремлівським політичним силам й, зрештою, закликком до співпраці з північно-східним денационалізованим варваром — Російською Федерацією тощо. Показово, що на відміну від ЄС у Стратегії не згадуються ідеологічні відмінності з Китаєм, хоча країна є комуністичною диктатурою і відкритим супротивником США, що заперечує американські цивілізаційні цінності на світовій арені.

Цілком зрозуміло, що світогляд *MAGA*, заснований на суверенітеті, національному інтересі та прагматичному співробітництві, не сприймає і дратується інтернаціональним і громіздким бюрократизмом ЄС. Але, зрештою, це є проблемою Європи, держав — членів ЄС та їхніх народів, які через демократичні процедури мають право і можуть його змінити, або ж (за бажання) вийти зі складу ЄС (як те зробила не так давно Велика Британія). Заразом Стратегія вказує, що США переймаються долею європейських держав як цивілізаційно споріднених, як економічно-фінансових і воєнно-політичних безпекових складових т. зв. колективного Заходу. «Ми не тільки не можемо дозволити собі списати Європу з рахунків — це було б самогубством для досягнення цілей цієї Стратегії», — ідеться у документі (The White House, 2025).

До того ж варто враховувати, що значна частина Стратегій нацбезпеки (не лише цієї) є нічим більшим як загальним окреслення світоглядних позицій, фактично — політичною риторикою, що часто мало дотичні до практичної геополітики. Натомість вона призначена вчинити превентивний тиск на Європу принаймні у таких частинах: збільшення витрат ВВП на військові цілі (чи вивільнити витрати США в контексті європейської стратегії безпеки); припинення європейських спроб регулювати американські технологічні компанії; схилення ЄС до підтримки щонайшвидшого укладання мирної угоди з РФ. Ось справді важливі для США питання в європейському спектрі їхньої геостратегії, які лише були закамуфльовані у документі софістикою звинувачень у цивілізаційному занепаді.

Об'єднана Європа (не лише в сенсі ЄС, а як «глобалістичний проєкт») є вагомим фінансово-економічним конкурентом США, і риторика Білого дому

щодо Старого Світу і НАТО в Стратегії гіперболізує її расово-політичну вразливість, приховуючи у гучних погрозах (у такій собі психологічно-інформаційній атаці) завуальовану вимогу поступитися у питаннях, важливих для адміністрації Д. Трампа. Серед них не лише відсотки ВВП щодо армій (які будуть впливати на соціально-економічну стабільність) чи сприяння технокомпаніям з США на євrorинку, а й питання «цензури», «кліматичного фанатизму», «відкритості внутрішніх кордонів», прагнення до зберігання європейських ринків «відкритими для товарів та послуг США», «справедливе ставлення» до американських компаній чи довготермінової співпраці з Росією (мінерали, енергоресурси, Арктика, величезний ринок, що перебуває у вакуумі і який заповнює Китай, тощо). Зрештою, логіка Білого дому (як і Кремля) сфокусована на тому, як припускає М. Чемпіон, що краще, щоб Європа перетворилася на атомізовану групу малих та середніх країн, якими можна маніпулювати та яких можна експлуатувати для отримання економічної вигоди, ніж на єдиний економічний гігант з ВВП понад 30 трлн дол. США та можливістю давати відсіч, особливо у торговельних питаннях (Champion, 2025).

Порівняймо, до речі, подвійні стандарти. Так, наприклад, у розділі Стратегії, присвяченому Близькому Сходу, йдеться: «Ми повинні заохочувати та вітати реформи, коли і де вони виникають органічно, не намагаючись нав'язувати їх ззовні» (The White House, 2025). Цілком очевидним є те, що такий принцип Білий дім чомусь відмовляється використовувати й щодо Європи, стосовно якої адміністрація Д. Трампа прагне нав'язувати зміни ззовні — за умови, що без американського втручання вона йтиме у неліберальному напрямі.

Сприяти ж «здоровим націям у Центральній, Східній та Південній Європі», які могли б співпрацювати зі США та торгувати, включно з торгівлею зброєю, звучить аж ніяк не гуманістично. Як і обіцянка «заохочувати» Європу до протидії крадіжці технологій, кібершпигунству та іншим ворожим економічним практикам, позаяк, судячи з усього, Європа має боротися з такими діями з боку Китаю на користь США.

Побічно це засвідчує й опубліковане у соцмережах повідомлення заступника держсекретаря США К. Ландау, який, звинувативши європейських союзників Америки у «цивілізаційному самогубстві», заявив, що США більше не можуть «вдавати, що ми партнери» з країнами ЄС, які проводять політику, яка «повністю суперечить» інтересам Америки. Зрештою, він оприлюднив фактично ультиматум, суголосний риторичі Стратегії: «Або великі нації Європи є нашими партнерами у захисті західної цивілізації, яку ми успадкували від них, або ні. Але ми не можемо вдавати, що ми партнери, поки ці нації дозволяють необраній, недемократичній та непередставницькій бюрократії ЄС у Брюсселі проводити політику цивілізаційного самогубства» (Landau, 2025).

Отже, у документі європейські країни представлені як норавливі держави, що занепадають і поступилися своїм суверенітетом Євросоюзу, якими

керують уряди, що придушують демократію та заглушують голоси тих, хто прагне націонал-консервативного повороту. Утім, найбільш разючим у Стратегії нацбезпеки від адміністрації Д. Трампа є те, що Європа, а не Російська Федерація, виставляється лиходієм у новій глобальній системі безпеки. Тон і гостра критика на адресу Європи контрастують з підходом документа до традиційних суперників США або потенційних чи наявних загроз. Ба більше, у Стратегії адміністрації Д. Трампа Росія жодного разу не згадується як можлива загроза інтересам США.

Відзначимо також, що в контексті ЄС і НАТО Стратегія співвідноситься з промовою міжнародного злочинця В. Путіна у Мюнхені в 2007 році. Певною мірою Стратегія задовольняє й путінський ультиматум США і НАТО від 2021 року. Ідеться про те, що документ враховує основні побажання Москви, зокрема й те, що НАТО має припинити «нескінченно зростати» і врівноважити питання європейської безпеки з вимогами і геополітичними інтересами Кремля.

Зі свого боку Європа заслужила репутацію міграційного смітника, ренегата і боягуза, що вічно нарікає на когось, але сама не спроможна виявити не те що рішучий чин, а й політичну волю. Чому, власне, т. зв. колективна Європа була здивована і приголомшена Стратегією нацбезпеки-2025 від Білого дому? Чи аналізувала вона світогляд як особисто Д. Трампа, так й ідеологію *MAGA* в Республіканській партії США? Чи не усвідомлювали європейські провідні кола сенс промови американського віцепрезидента в лютому 2025 р. у Мюнхені й чи бачили вони дії, чи чули промови американського президента протягом того ж 2025 року? Врешті-решт, чи усвідомлював хтось з європейських очільників світові зміни?

Питання, насправді, не риторичні. Позаяк принаймні один з них констатував настання глибокої кризи Заходу ще майже десятиліття тому. Адже саме президент Франції Е. Макрон на нараді послів в Єлісейському палаці ще 27 серпня 2019 р. констатував, що західна гегемонія у світі у звичному європейцям уявленні вмирає на наших очах. Саме тоді він визнав, що світ змінився (як і становище Європи) через низку помилок Заходу та Америки й закликав переосмислити військово-дипломатичну стратегію і навіть складові солідарності НАТО. Передусім йшлося про Китай і про російську стратегію, а також про те, що колективний Захід мусить зрозуміти, що американо-європейські звички і даності більше не мають сенсу (Élysee, 2019).

Риторичним натомість є таке питання: чому об'єднана Європа, усвідомлюючи кризу західної цивілізації, відчуваючи зашморг міграційного цунамі й руйнівні для її ідентичності і моралі мультикультуралізм та гендерно-квірову шизофренію, низку деструктивних суспільних течій тощо (з цілком означеною агресивною геополітичною програмою руйнації наявних глобального порядку і світової безпеки В. Путіна та інвестиційно-економічною експансією щодо переполіаризації цивілізації Сі Цзіньпіна на додачу) так і не спромоглась до вироблення бодай концептуально-прикладного бачення

власного виживання за умов новітніх викликів і загроз. Європа не здатна була виробити власної спільної геополітичної Стратегії як щодо зовнішнього світу загалом, так і щодо США чи Китаю, Росії чи України зокрема.

Досить зауважити її ще доволі нещодавнє скиглення про американський гегемонізм і демонстративне підлабузництво Вашингтону (зокрема й «тачочкові» Д. Трампу), але вона не спромоглася навіть на рішучий протест з приводу принизливої щодо неї промови віцепрезидента Д. Венса у лютому 2025 р. у Мюнхені й продовжувала шмигати після оприлюднення нової Стратегії президента Д. Трампа. Чи не тому й члени його команди демонструють зневагу та антипатію до ЄС.

Очевидно, до колективної Європи (чи то у форматі ЄС, чи на міждержавному суверенному рівні) мусить нарешті дійти: європейцям необхідно терміново інвестувати у спільну оборону, щоб стати самостійнішими й усіма можливими засобами і силами підтримувати Україну у війні супроти Росії не лише як у боротьбі партнера, а як у власній війні за своє існування.

Україна ж у цих розкладах гігантів на світовій шахівниці присутня лише побічно (не суб'єктно) як фігура у грі геополітичних гросмейстерів і стратегічно не становить загрози ні США, ані Китаю, ані навіть Росії. Її функція — утилізація збройних запасів і фізичного потенціалу РФ, які Москва не здатна буде швидко відтворити (Institute for Defense Analyses, 2023). Ставши для США розмінною монетою в геополітичній грі з Росією, Україна перетворилася водночас не лише на тягар, а й на можливий рятівний стандарт для Європи, якщо вона й справді прагнучиме відродження.

Висновки. Стратегія національної безпеки 2025 року заслужено привернула увагу усього світу не лише тим, що була оприлюднена в час глобальної кризи світового порядку й окреслила нові підходи до національної безпеки, що традиційно будуються навколо військових та економічних пріоритетів, а й тим, що офіційно засвідчила кардинальну зміну зовнішньополітичної доктрини США та фактичної підміни Білим домом визначальних стовпів американської демократії й свободи, понять союзнництва і супротивництва, розуміння цивілізаційних принципів і міжнародної сталості, понять сили права і права сили тощо.

У документі неозброєним оком зчитується й відбивається неприхована прихильність і тяжіння Д. Трампа до В. Путіна, а отже, до геополітичної гранд-стратегії Кремля. Попри те, що місцями у Стратегії йдеться нібито про прагнення зайняти рівновіддалену позицію між демократичною Європою та авторитарною Росією, «аби знизити ризик конфлікту між Росією та європейськими державами» (The White House, 2025).

Подібна трансатлантична суперечка перевертає догори дригом майже півстоліття політики США та ЄС щодо Кремля й, схоже, майже неприховано прямує до нової «Ялти», але прагне залишити усю Європу поза великою геополітичною архітектурою нового світового порядку, незважаючи на чинне міжнародне право і задекларовані демократичні цінності та поділивши

планету на сфери відповідальності з авторитарними фуріями — Росією і Китаєм. Фактично ж, докорінні зміни в редакції Стратегії національної безпеки США означають глибокий розрив Білого дому з повоєнним порядком, що склався після 1945 року.

Адміністрація Д. Трампа вступила у відкриту конфронтацію з Європейським Союзом, перетворивши давні суперечки про свободу слова, Україну та масову міграцію на офіційну політику США. Крім того, своїми формулюваннями Стратегія певною мірою розмиває значення НАТО, й у ній, як у попередньому аналогічному документі адміністрації Д. Трампа за його першого президентського терміну, відсутнє чітке ствердження, що Сполучені Штати безумовно підтверджують і готові виконувати ст. 5 Статуту Альянсу.

Попри те, що нові світові виклики чи надзвичайна динаміка тектонічної турбулентності глобальної геополітики можуть внести свої поточні корективи у зовнішню політику США в певному майбутньому терміні перебування при владі адміністрації Д. Трампа (як це вже ставалося з попередніми президентами від Д. Буша-молодшого до Д. Байдена), цілком очевидними є стратегічні напрямні її основних позицій:

- значне збільшення військової присутності США у Західній півкулі;
- вживання численних заходів щодо скорочення міграції до Америки;
- просування ідеї зміцнення промислової бази у США;
- просування «західної ідентичності», зокрема в Європі;
- Америка більше не хоче бути світовим жандармом і витратити на це власні зусилля й заощадження, якщо щось чи хтось не загрожує національній безпеці США безпосередньо;
- США прагнуть «залишатися найсильнішою, найбагатшою, наймогутнішою та найуспішнішою країною світу на наступні десятиліття» (The White House, 2025);
- те, що не приносить користі США, більше не є їхньою проблемою.

Водночас, якщо комплексно розглядати Стратегію національної безпеки адміністрації США зразка 2025 року і геополітичне бачення світу та планетарної безпеки у геостратегічній перспективі, то в ній достатньо структуровано і сенсово, і текстово відображено концепцію поділу життєвого простору на сфери впливу, зони відповідальності та смуги дотиків і розмежувань інтересів трьох великих держав — США, Китаю і Росії плюс Індії й, принагідно, Японії та Австралії.

Світ перебуває в переломній точці, тож Пекін і Москва готові стати головними бенефіціарами удару, завданого самостійно США по своєму ж глобальному авторитету. Якщо ж такі тенденції зберуться, Європа вже найближчим часом може зіткнутися на своїх кордонах із повністю милітаризованою автократією, що структурно схожа з Північною Кореєю — і набагато небезпечнішою, а Сполученим Штатам Америки, можливо, доведеться миритися з військовим союзом між Росією та Китаєм. Тож В. Путіну та Сі Цзіньпіну потрібно лише розробити стратегію, як скористатися цим істо-

ричним моментом і забезпечити незворотність заходу гегемонії США. Тепер, коли старий порядок стрімголов летить у прірву минулого, що завадить Д. Трампу доєднатися до В. Путіна та Сі Цзіньпіна, аби увійти в історію творців нової дійсності, й ще більше перекроїти карту світу?

За таких умов у зовнішньополітичній площині геостратегічної трансформації простору планетарної безпеки величезну кількість держав, включно з Україною, цілеспрямовано доводять до втрати своєї суб'єктності й примусово перетворюють на дрейфуючі об'єкти між глобальними течіями світового геополітичного океану. Відбувається доконаний тектонічний геополітичний зсув, що змінює фундаментальні основи безпеки. Це не класична війна, але саме тому вона й така небезпечна: вона розмита, багаторівнева, а тому майже не піддається контролю. А це означає, що багатополарність, яка насувається, є масштабним геостратегічним потрясінням і лише створює марево нової конфігурації новітньої системи глобальної безпеки, якої насправді не існує, яка являє собою ілюзію.

Світ шукає нові орієнтири за умов планетарної турбулентності. Отже, на зміну нещодавнім двополярному і однополярному світам прийде вихор багатополарності, і в хаосі його дегуманізованої поліцентричності вже видніється привид новітньої доби — *імпера-полюсності (імпера-центризму) чи імперадівідного світу* — розподіленого між володарями планети (Гай-Нижник, 2025а, с. 414; 2025б).

Відтак менш вагові гравці, які були вичавлені поза межі столу суб'єктності чи й взагалі не допущені до гральної зали, аби не перетворитися на дрейфуючі квазісуверенні об'єкти або ж на геобільярдні кулі для розіграшу геополітичних партій, муситимуть входити в нові альянси, аби уникнути власної невагомості і спробувати не допустити дисбалансу не лише військових, а й природничо-ресурсних, енергетично-кліматичних, торговельно-виробничих, науково-технічних та політико-дипломатичних сил тощо. Адже, якщо ви не за столом, то цілком вірогідно можете опинитися в меню тих, хто при ньому.

Проте й ці альянси мають бути спроможними здійснити квантовий стрибок у своєму оформленні і поступу, аби здобути гідний поваги, достойний світ (*дігнусцентричний / дігнусполярний світ*) й не бути розчавленими і поглинутими майбуттям. І від цього поступу залежатиме дилема майбуття: *імпера-центричність чи дігнус-центричність світу (imperacentric world vs dignuscentric world)*. Новий порядок може запанувати не лише як результат руйнівної війни чи тріумфу тотального хаосу, а й як наслідок постконфліктного компромісу чи погодження позицій і поступок у приборканні керованого хаосу з метою недопущення світової руйни (Гай-Нижник, 2025а, с. 415—416; 2025б).

Один із шляхів підготовки до хаосу — створення ситуації, в якій «державо-жертва» («цивілізація-жертва») починає грати на «чужому» полі за чужими правилами. Водночас рішуча протидія щодо розпалювачів «кон-

флікту», без чого «хаос» не вибухне руйнівним ефектом, і твердість акторів щодо неприйняття ультиматуму «компромісу» цілком здатні зберегти оновлене і стає *status quo*.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Гай-Нижник, П. П. (2025а). *Сенсові ідеологи В. Путіна: наративи ціннісних маніпуляцій та casus belli геополітики і геостратегії РФ*. Саміт-книга.
- Гай-Нижник, П. П. (2025б). Старі ідеологи нової команди Трампа: геополітичний ґрунт проросійських мага-наративів. *Український політико-правовий дискурс*, 17. <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/468/366>
- Champion, M. (2025, 9 December). Why Russia Loves the US National Security Strategy. *Bloomberg*. <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2025-12-09/us-national-security-strategy-why-russia-loves-the-anti-eu-plan?srnd=homepage-europe>
- Élysée. (2019, 27 Août). Discours à la Conférence des Ambassadeurs [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QOFCvf1AGvE>
- Fischerkeller, M. P. & Harknett, R. J. (2018). Persistent Engagement and Tacit Bargaining: A Path Toward Constructing Norms in Cyberspace. *Lawfare*. <https://www.lawfareblog.com/persistent-engagement-and-tacit-bargaining-path-toward-constructing-norms-cyberspace>
- Ganesh, J. (2025, 6 December). Maga's Strange Rage Against Europe. *The Financial Times*. <https://www.ft.com/content/ccbe643d-bbdf-4bc2-9635-9f7690405ec4>
- Institute for Defense Analyses. (2023). *America's Strategic Posture: The Final Report of the Congressional Commission on the Strategic Posture of the United States*. <https://www.ida.org/-/media/feature/publications/a/am/americas-strategic-posture/strategic-posture-commission-report.ashx>
- Landau, C. [@DeputySecState]. (2025, 6 December). My recent trip to Brussels for the @NATO Ministerial meeting... X. <https://x.com/DeputySecState/status/1997273185507525058>
- Le Monde. (2025, 8 Décembre). *La stratégie de sécurité nationale américaine prend les Européens pour cible et ménage les adversaires des Etats-Unis*. https://www.lemonde.fr/international/article/2025/12/06/la-strategie-de-securite-nationale-americaine-prend-les-europeens-pour-cible-et-menage-ses-adversaires_6656210_3210.html
- McLeary, P. (2025, 6 December). Hegseth Declares End of US «Utopian Idealism» with New Military Strategy. *Politico*. <https://www.politico.com/news/2025/12/06/hegseth-reagan-forum-defense-strategy-00679736>
- Michaels, D., Luhnnow, D., & Colchester, M. (2025, 5 December). U.S. Flips History by Casting Europe — Not Russia — as Villain in New Security Policy. *The Wall Street Journal*. https://www.wsj.com/world/europe/u-s-flips-history-by-casting-europenot-russiaas-villain-in-new-security-policy-cbb138fa?mod=world_lead_story
- Rachman, G. (2025, 8 December). Trump's America and a Clash of Civilisations with Europe. *The Financial Times*. <https://www.ft.com/content/953635f0-4b87-41a4-a087-e8b1d71470b6>
- The White House. (2017). National Security Strategy of the United States of America. <https://trump-whitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
- The White House. (2018). National Cyber Strategy of the United States of America. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2018/09/National-Cyber-Strategy.pdf>
- The White House. (2021). Interim National Security Strategic Guidance. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>
- The White House. (2021, 31 August). *Remarks by President Biden on the End of the War in Afghanistan*. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/08/31/remarks-by-president-biden-on-the-end-of-the-war-in-afghanistan>
- The White House. (2025). National Security Strategy of the United States of America. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>

- TV5monde. (2025, 8 Décembre). *Stratégie de sécurité américaine: l'Europe ne peut accepter une "menace d'interférence"*. <https://information.tv5monde.com/international/strategie-de-securite-americaine-leurope-ne-peut-accepter-une-menace-dinterference-2800525>
- U.S. Cyberspace Solarium Commission. (2020). The United States of America Cyberspace Solarium Commission: Legislative Proposals. <https://www.solarium.gov/report>

REFERENCES

- Hai-Nyzhnyk, P. P. (2025a). *Sensovi ideolohemy V. Putina: naratyvy tsinnisnykh manipuliatsiy ta casus belli heopolityky i heostratehii RF* [V. Putin's Meaningful Ideologemes: Narratives of Value Manipulation and Casus Belli of Russian Geopolitics and Geostrategy]. Samit-knyha.
- Hai-Nyzhnyk, P. P. (2025b). Stari ideolohemy novoi komandy Trampa: heopolitychnyi grunt prorosiyskykh maga-naratyviv [Old Ideologues of Trump's New Team: the Geopolitical Groundwork for Pro-Russian Maga-Narratives]. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs*, 17. <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/468/366>
- Champion, M. (2025, 9 December). Why Russia Loves the US National Security Strategy. *Bloomberg*. <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2025-12-09/us-national-security-strategy-why-russia-loves-the-anti-eu-plan?srnd=homepage-europe>
- Élysée. (2019, 27 Août). Discours à la Conférence des Ambassadeurs [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QOFCvf1AGvE>
- Fischerkeller, M. P. & Harknett, R. J. (2018). Persistent Engagement and Tacit Bargaining: A Path Toward Constructing Norms in Cyberspace. *Lawfare*. <https://www.lawfareblog.com/persistent-engagement-and-tacit-bargaining-path-toward-constructing-norms-cyberspace>
- Ganesh, J. (2025, 6 December). Maga's Strange Rage Against Europe. *The Financial Times*. <https://www.ft.com/content/ccbe643d-bbdf-4bc2-9635-9f7690405ec4>
- Institute for Defense Analyses. (2023). *America's Strategic Posture: The Final Report of the Congressional Commission on the Strategic Posture of the United States*. <https://www.ida.org/-/media/feature/publications/a/am/americas-strategic-posture/strategic-posture-commission-report.ashx>
- Landau, C. [@DeputySecState]. (2025, 6 December). My recent trip to Brussels for the @NATO Ministerial meeting... X. <https://x.com/DeputySecState/status/1997273185507525058>
- Le Monde. (2025, 8 Décembre). *La stratégie de sécurité nationale américaine prend les Européens pour cible et ménage les adversaires des Etats-Unis*. https://www.lemonde.fr/international/article/2025/12/06/la-strategie-de-securite-nationale-americaine-prend-les-europeens-pour-cible-et-menage-ses-adversaires_6656210_3210.html
- McLeary, P. (2025, 6 December). Hegseth Declares End of US "Utopian Idealism" with New Military Strategy. *Politico*. <https://www.politico.com/news/2025/12/06/hegseth-reagan-forum-defense-strategy-00679736>
- Michaels, D., Luhnnow, D., & Colchester, M. (2025, 5 December). U.S. Flips History by Casting Europe — Not Russia — as Villain in New Security Policy. *The Wall Street Journal*. https://www.wsj.com/world/europe/u-s-flips-history-by-casting-europenot-russiaas-villain-in-new-security-policy-cbb138fa?mod=world_lead_story
- Rachman, G. (2025, 8 December). Trump's America and a Clash of Civilisations with Europe. *The Financial Times*. <https://www.ft.com/content/953635f0-4b87-41a4-a087-e8b1d71470b6>
- The White House. (2017). National Security Strategy of the United States of America. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
- The White House. (2018). National Cyber Strategy of the United States of America. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2018/09/National-Cyber-Strategy.pdf>
- The White House. (2021). Interim National Security Strategic Guidance. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/03/NSC-1v2.pdf>

- The White House. (2021, 31 August). *Remarks by President Biden on the End of the War in Afghanistan*. <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/08/31/remarks-by-president-biden-on-the-end-of-the-war-in-afghanistan>
- The White House. (2025). National Security Strategy of the United States of America. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>
- TV5monde. (2025, 8 Décembre). *Stratégie de sécurité américaine: l'Europe ne peut accepter une "menace d'interférence"*. <https://information.tv5monde.com/international/strategie-de-securite-americaine-leurope-ne-peut-accepter-une-menace-dinterference-2800525>
- U.S. Cyberspace Solarium Commission. (2020). The United States of America Cyberspace Solarium Commission: Legislative Proposals. <https://www.solarium.gov/report>

Надійшла: 25.12.2025

Процеженовано: 10.01.2026

Прийнято до друку: 31.01.2026

Оприлюднено: 30.06.2026

Pavlo Hai-Nyzhnyk,

Doctor of Historical Sciences,

Kuras Institute of Political and Ethnic Studies of the NAS of Ukraine

PRESIDENT D. TRUMP'S FOREIGN POLICY DOCTRINE AND THE US NATIONAL SECURITY STRATEGY: TRANSFORMATIONS AGAINST THE BACKDROP OF THE EMERGENCE OF A NEW WORLD ORDER

The article analyzes two versions of the US National Security Strategy (2017 and 2025), worked out by the administration of President D. Trump. In particular, the 2017 National Security Strategy defined the geopolitical priorities of the United States in the context of the spread of Islamic terrorism, the strengthening of the role of the Russian Federation and the PRC in the global world, changes in the regional balance of power, the strengthening of transnational and immigration processes, etc. and for the first time stated that the world had again entered an "era of strategic competition". As the dominant US approach to "preserving peace", "projection of power" was emphasized, by expanding its presence in global cyberspace inter alia.

In November 2025, the 47th President of the United States D. Trump signed a new National Security Strategy, which became a rare official explanation of the foreign policy worldview of the D. Trump administration and was closely intertwined with his personal vision of the world order and the place and role of America in the international security system. Its analysis points to a grand transformation of the White House's geostrategic narratives, which has affected global geopolitics and changed the balance of civilizational influences on the world stage.

The doctrinal principles of US foreign policy during the second presidency of Donald Trump and their impact on the system of international relations are analyzed. Special attention is paid to considering the US-European Union projection in the context of the United States National Security Strategy in view of the permanent crisis of transatlantic unity of the West in general and NATO in particular. A comprehensive vision and analysis of the latest strategic focus areas of the United States in the international arena is highlighted, which, however, does not mean its absolute correspondence to Washington's future actions under realpolitik conditions.

The author's vision of two directions of formation of the newest global model of the future world order is proposed: the imperocentric / imperopolar world or the dignuscentric / dignuspolar world (imperacentric world vs dignuscentric world). It is noted that the new world order can prevail not only as a result of a destructive war or the triumph of total chaos, but also as a consequence of a post-conflict compromise or position-setting discussions and acquiescence in taming controlled chaos in order to prevent world ruin.

Keywords: national security, international politics, geopolitics, geostrategy, Trump.